

30 май 2006г. – връчване на акредитивни писма на президента Вацлав Клаус

ЗДРАВКО ПОПОВ

Аз идвам с идея за отвореност на посолството към всички българи - казва извънредният и пълномощен посланик на Република България в Чешката република

ТЕКСТ: МАРИЯ ЗАХАРИЕВА, СНИМКИ: ЛИЧЕН АРХИВ НА ЗДРАВКО ПОПОВ

Идването на нов посланик е винаги събитие в живота на българите в Чехия. От него се очаква не само да представи достойно България, но и да разреши редица проблеми на българите тук. Ще се промени ли с неговия мандат политиката на посолството ни в Прага? Каква е неговата личност? Отговор на тези и редица други въпроси можете да намерите в интервюто, което посланик Попов даде специално за списание "Българи".

Ваше превъзходителство, преди да получите дипломатически мандат в Чехия Вие бяхте директор на Дипломатически институт към Министерството на външните работи. Възщност сте един от инициаторите и организаторите на този Институт. Може ли да се каже, че след създаването му България вече има своя дипломатическа школа?

Да, може да се каже. Защото това е първата дипломатическа школа, която е създадена в страната ни от времето на Освобождението през 19 век. Досега България не е имала собствена школа, в която да обучава своите дипломати. Минали сме през различни световни школи, но никога не сме имали собствена школа. Независимо че потребността от такава

школа възникна веднага след промените (1990 г.), явно трябваше да се стигне до някакъв период на узряване на идеята и намиране на подходящи административни форми, за да може тя да се реализира. Това стана през 2003 г. Тогава с постановление на Министерския съвет, по предложение и проект на Министерството на външните работи, в който участвах и аз, бе създаден Дипломатическия институт като структурна част към самото министерство.

Кои са основните цели и задачи на Дипломатическия институт?

Основната му цел е професионалното обучение и квалификация на дипломатите и най-вече на младите дипломати и на

дипломатите от средната кариера, на които България ще разчита през близките 10-15 години. Заложихме на модерния в днешния свят модел на т.нар. „обучение през целия професионален живот“. Съвременният глобален свят е постоянно променящ се и това изисква периодична квалификация, отразяваща тази динамична действителност. Обучение плюс опит и опит плюс обучение – това е работещата формула за пълноценното кариерно развитие и на дипломата.

Трябва да добавя, че още от самото начало Институтът пое грижата да въвежда стандарти чрез обучението в дипломатическата практика и на други служители на държавната администрация, чиято работа е свързана с външната политика на страната.

Направиха се програми за обучение и на този тип служители, за да има общи критерии, по които да се осъществява дипломатическата дейност в широкия смисъл на тази дума.

Друга важна задача беше Институтът да се ангажира с обучение на чуждестранни дипломати. Година след откриването му стартирахме специализирани програми за чуждестранни дипломати. Дипломати от Грузия, Казахстан, Украйна, Сърбия, Босна и Херцеговина, административни служители на Косово и др. минаха на обучение при нас. Заявени интереси имаше и от страна на други държави като Монголия, Афганистан, Ирак и др.

По-късно се появи и задачата за създаване на специализиран център за стратегически изследвания в сферата на външната политика, тъй като България има нужда от една такава дългосрочна аналитична и прогностична работа в сферата на международната политика. Това не е лека задача - едно е да правиш месечни анализи и прогнози, друго е да анализираш и предвиждаш международни процеси за години напред и да виждаш България в тези процеси.

Кои са международни партньори на Дипломатическия институт?

За три години Дипломатическият институт изгради много сериозна мрежа от партньорства с над 40 институти и академии, между които тези на Холандия, Италия, Франция, САЩ, Швейцария, Русия, Мексико, Ирландия, Южна Корея и др. Това от една страна подпомогна развитието на обучителните и изследователски дейности на нашия институт. От друга страна създаде възможност Институтът да бъде оценен от международната общност на дипломатическите школи и за щастие тази оценка беше много положителна.

Трябва да отбележа, че последният договор, който сключих като директор беше с Чешката дипломатическа академия в началото на април тази година. Уверен съм, че тя ще бъде един добър партньор на Българския дипломатически институт. Чешката дипломатическа академия има по-тесен профил от нашия – работи само с дипломатите на външно министерство. Затова, когато обсъждахме с директора ѝ проф. Ото Пик нашето сътрудничество, той изрази интерес да черпи опит и от нас, тъй като Дипломатическата академия ще бъде един важен инструмент за подготовката на Чехия за 2009 г., когато страната ще председателства ЕС. Дотогава трябва да се подготви цялата администрация за тази отговорна и сложна задача. И в този смисъл нашият вече тригодишен опит с обучението на държавната администрация изглежда много ценен на чешките ни колеги. Ние също имаме какво да почерпим от опита на Чешката академия.

Така че аз като посланик тук ще стимулирам развитието на тези двустранни отношения, за да може двете дипломатически школи да си помагат и да си взаимодействат.

Вие самият сте изминал сложният път от университетски преподавател и външнополитически съветник на Президента, председател на УНИЦЕФ – България, вицепрезидент на Атлантическия клуб, директор на Дипломатическия институт до посланик на България в Чехия. Как Вашата първоначална специалност философия и психология Ви помогна в дипломатическата кариера?

Трудно ми е да преценя дали образованието пряко ми е помогнало или това са лични нагласи и дадености, които имам, а образованието само ги е подсилило. По принцип мога да кажа, че психологията и философията са важни образования, включително и за човек, който иска да се реализира като дипломат. Психологията дава много познания и умения за работа с хора, за работа със себе си. Философията дава добра база за работа с идеи, с програми и стратегии, учи те да мислиш системно, което също в една или друга степен има отношение към работата на един дипломат.

В комуникативните сфери като дипломатията например, е много важно да се гледат уменията на хората. Затова в другите дипломатически служби и школи огромен процент от тестването на хората е на техните умения и качества, а не толкова върху информацията, която имат в паметта си. Защото една информация може да се вземе от компютъра. Но комуникативните умения, уменията да водиш преговори и да общуваш с хората, да

можеш да се владееш в стресови ситуации, способността да анализираш обстоятелства и информации, да работиш в екип са наистина много ценни.

Каква е според Вас мисията на българския посланик в чужбина и как виждате своята роля за изграждане положителния имидж на българите в Чехия?

Посланикът трябва да съдейства за развитие на двустранните отношения между неговата държава и държавата, в която е акредитиран. В Чешката република аз имам и една допълнителна мисия, която е свързана с нашия конкретен период на външната ни политика – членството ни в Европейския съюз. Всички посланици на България в страни-членки на ЕС имат тази много важна задача - да направят максималното, за да спечелят доверието на страната, в която са акредитирани във връзка с нашето приемане в ЕС. Т.е. става въпрос за една по-сложна политика, която трябва да води един посланик. Той работи със страната-домакин и като с двустранен партньор, и като с член на ЕС. Естествено той работи и с колегите си посланици, които са акредитирани в страната – домакин. *Изграждането на по-обективен и подобър образ на България е безспорно част от политиката на всеки посланик.* Всички ние идваме на работа в чужбина с убеждението, че има много позитивни страни и постижения на нашето общество, които в една или друга степен не са добре познати и не са добре разбрани и ние трябва да направим всичко възможно да ги популяризираме сред нашите партньори и бъдещи съюзници.

В тази връзка бих искала да Ви попитам какви са според Вас разпространените митове за българите?

Среща с Председателя на Сената Прштемислав Сobotка

Митовете за и на българския народ са пресъздадени и интерпретирани в нашата художествена и обществено-хуманитарна литература на 20 век. Български митологични персонажи можем да открием както в творенията на Алеко Константинов или Елин Пелин, така и в народопсихологичните изследвания на Иван Хаджийски. Известни са и масово разпространени са митологичните по своя характер представи за българина, който вижда само недостатъците в себе си или за българина, който смята, че по-значим в света от него няма. Всъщност и двата образа са проекции на пасивния човек, на неградивния и неинициативен човек. И те в никакъв случай не се отнасят за съвременния българин. Много важно е човек да живее с една реалистична представа за себе си. Струва ми се, че *след промените у нас българинът постепенно демитологизира своята народопсихология и вече се преценява по-автентично – вижда по-ясно своите добродетели и недостатъци*. Постепенно той си изгражда един нормален поведенчески модел, чрез който по-голяма част от европейските народи живеят – моделът на работещия човек, на практически развиващия се човек.

Виждат ли реално българите своя образ в съвременното общество?

Аз имах наскоро една чудесна среща с българи, които са успели да се реализират в Чехия. Това са млади хора, дошли в последните десетина години тук. Те си имат тук свои семейства и кариера. Разговаряйки с тях намерих много общо между тяхното мислене и това на хората от тяхното поколение, които живеят в България. Има някаква здрава поколенческа философия, която според мен вече преобладава в страната ни – *практически ориентирани българи с ясна представа за своите*

възможности, с нормално самочувствие и с непрекъснато желание да се самосъвършенстват и да успяват в работата. Това е новото, което идва с младото поколение и носи надеждата за една конкурентна България по света. Защото, влизайки в ЕС, ние трябва да водим една много активна политика, за да можем да утвърдим положителния образ на българското присъствие в европейското семейство. В този смисъл тези млади хора ще държат, според мен, да покажат, че България не само може да бъде достоен член на ЕС, но и може да допринесе нещо за общото развитие на европейския проект. Постепенно в страната ни се налага убеждението, че за да успяваш, трябва да полагаш усилия, трябва да учиш, трябва да се трудиш, трябва да спазваш правила.

С други думи да не чакаме късмета, звездите и тотото...

Да, точно така. Тази практическа по своя характер философия е според мен много здравословна за България. Това бих нарекъл естествен еврореализъм или европейски рационализъм.

Няколко дни след като връчихте акредитивните си писма на президента Клаус, Вие изпратихте покана за среща на всички председатели на български организации и сдружения. Как виждате ролята на българските сдружения зад граница?

Трудно ми е все още да си съставя някаква точна представа за краткото време през което съм посланик в Прага. Първото ми впечатление е наличието на едно човешко многообразие. Това е една разнообразна среда на хора с различни възгледи и ценности. И в това няма нищо лошо.

Те. смятате, че многообразието е положително качество.

Ами, то е факт. Ще е грешно, ако някой реши да налага само един образ на сънародника ни в чужбина. Аз идвам с една идея за отвореност на посолството към всички българи, които живеят на територията на Чешката република, независимо от техните различни интереси, биографии, професии и ориентации. Когато има добър диалог между диаспората и дипломатическата мисия, тогава се създават условията за партньорство, взаимодействие и взаимопомогане.

В Чехия има вече изграден модел – българите тук са признати законово за национално малцинство и с това също трябва да бъде съобразена политиката на посолството, защото това е едно своеобразно взаимоотношение чрез тях и с чешката държава.

Немалка част от нашите сънародници тук са и чешки граждани. Ето дори, след последните избори в Чехия през юни т.г., за пръв път в историята имаме и българин-депутат в Долната камара на чешкия парламент – г-н Коста Димитров. Искрено се радваме на този успех на нашия сънародник – вече изявен чешки политик.

Как конкретно посолството ни може да съдейства на българската диаспора?

Приоритет на нашата външна политика е да защитава правата и интересите на гражданите извън България. Това е първостепенна задача и на нашето посолство в Прага.

Ние трябва да информираме нашите сънародници максимално относно това, което става в България във всички възможни сфери – политически, културни, икономически, граждански. Освен това, трябва да повишаваме постоянно и качеството на консулските услуги, още

С Президента Георги Първанов в Бразилия

С Председателя на Народното събрание Георги Пирински

С Държавния секретар на Ватикана Анджело Содано

С Президента на Европейската банка за възстановяване и развитие Жан Люмиер

повече, че България след влизането ни в ЕС ще има нови ангажменти и ще въвежда нови стандарти в консулската си практика. Грижа на посолството ни е и да оказва помощ на изпаднали в беда български граждани на чешка територия. Смятам, че е необходимо и създаването на някакви общи проекти съвместно с българската общност тук, за което също ще работя усърдно.

В чужбина живеят около един милион българи. Какво според Вас може да им помогне да съхранят своята идентичност и каква е ролята на държавата в тази насока?

Сама разбирате, че това е двустранен процес. От една страна България иска да поддържа националната идентичност на своите сънародници в чужбина. От друга страна самите сънародници трябва да желаят това. Там, където има насрещен интерес, държавата прави всичко възможно. Конкретно в Чехия има българско училище от 1 до 12 клас, което е един от инструментите за поддържане на българската идентичност.

Важно е да се създават условия децата на нашите сънародници да могат да учат и в България чрез стипендии, отпускани например от държавата или от частния сектор. Там, където е възможно, да се финансират

също инициативи на нашите български сънародници, ако техните проекти са наистина в полза на съхраняване на българщината. Българската диаспора трябва да работи постоянно и с Българския културен институт, който има също много важна роля за съхраняване на българската културна идентичност.

Списание “Българи” е също един начин за съхраняване на българщината. Вие

имате възможност да се запознаете с нашето списание. Как го оценявате? Списанието се списва много добре. Вижда се стремежа на екипа да го направи един модерен продукт и като полиграфия, и като дизайн. Списанието, струва ми се, трябва да има повече актуална информация, да търси и да ползва повече източници на информация. Аз ви пожелавам да продължите да го развивате и усъвършенствате. ■

Доц. д-р Здравко Попов е роден в Бургас. Завършва философия и психология в Софийския университет “Св. Климент Охридски”. Бил е редовен преподавател в Софийския университет, като паралелно с това е преподавал и в НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов”, Югозападния университет “Неофит Рилски” в Благоевград и в Нов Български университет. Има научна (докторантска) специализация в университета „Ла Сапиенца” в Рим, Италия. Специализирал е външна политика и дипломация в САЩ; политика за сигурност в Канада; публична политика във Великобритания. Бил е външно-политически съветник

на президента на България д-р Желю Желев; член на Централната комисия за борба с малолетната престъпност към Министерски съвет; член на Съвета по евроатлантическа и европейска интеграция към президента на България г-н Георги Първанов. Директор на Дипломатическия институт към Министерството на външните работи (2004-2006). От 2005 г. е национален представител в Направляващия комитет на Колежа по европейска сигурност и отбрана в Брюксел и член на борда на директорите на Института за изследвания на сигурността на ЕС в Париж. Извънреден и пълномощен посланик на Република България в Чешката република от 30 май 2006 г.